

Μεταναστευτική πολιτική

Βασικός στόχος για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η ύπαρξη μιας μακρόπνοης και ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής που θα βασίζεται στην αλληλεγγύη. Η μεταναστευτική πολιτική έχει ως στόχο να καθιερώσει μια ισορροπημένη προσέγγιση έναντι της νόμιμης και της παράτυπης μετανάστευσης.

Νομική βάση

Άρθρα 79 και 80 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Αρμοδιότητες

Νόμιμη μετανάστευση: η ΕΕ έχει την αρμοδιότητα να καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών εισέρχονται και διαμένουν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος, μεταξύ άλλων για σκοπούς οικογενειακής επανένωσης. Τα κράτη μέλη διατηρούν το δικαίωμα να καθορίζουν τον επιτρεπόμενο αριθμό υπηκόων τρίτων χωρών που εισέρχονται στο έδαφός τους για αναζήτηση εργασίας.

Ένταξη: η ΕΕ μπορεί να παρέχει κίνητρα και υποστήριξη για μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη με σκοπό την προώθηση της ένταξης των υπηκόων από τρίτες χώρες που διαμένουν νόμιμα σε αυτά· ωστόσο, στη νομοθεσία της ΕΕ δεν υφίστανται διατάξεις για την εναρμόνιση των εθνικών νόμων και κανονισμών.

Καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης: η Ένωση απαιτείται να λαμβάνει μέτρα πρόληψης και περιστολής της παράτυπης μετανάστευσης, κυρίως μέσω της εφαρμογής αποτελεσματικής πολιτικής επιστροφής, με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Συμφωνίες επανεισδοχής: η Ένωση έχει την αρμοδιότητα σύναψης συμφωνιών με τρίτες χώρες για την επανεισδοχή στις χώρες καταγωγής τους ή προέλευσης των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, παρουσίας ή διαμονής σε ένα από τα κράτη μέλη.

Στόχοι

Διαμόρφωση μιας ισορροπημένης προσέγγισης για το ζήτημα της μετανάστευσης: στόχος της ΕΕ είναι να δημιουργήσει μια ισορροπημένη προσέγγιση για την διαχείριση της νόμιμης μετανάστευσης και την καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης. Η σωστή διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων συνεπάγεται την εξασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη, την ενίσχυση των μέτρων για την καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης,

της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, και την προώθηση στενής συνεργασίας με τις τρίτες χώρες σε όλους τους τομείς. Στόχος της ΕΕ είναι η ανάπτυξη ενός ενιαίου επιπέδου δικαιωμάτων και υποχρεώσεων για τους νόμιμους μετανάστες, ισάξιο με αυτό που απολαύουν οι ευρωπαίοι πολίτες.

Αρχή της αλληλεγγύης: σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, οι πολιτικές μετανάστευσης πρέπει να διέπονται από την αρχή της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ άλλων και στο οικονομικό επίπεδο (άρθρο 80 ΣΛΕΕ).

Επιτεύγματα

A. Θεσμικές εξελίξεις που επέφερε η Συνθήκη της Λισαβόνας

Η Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2009 (βλ. δελτίο [1.1.5](#)), εισήγαγε την διαδικασία της απόφασης με ειδική πλειοψηφία σε θέματα νόμιμης μετανάστευσης, καθώς και μια νέα νομική βάση για τα μέτρα ένταξης. Η συνήθης νομοθετική διαδικασία εφαρμόζεται πλέον για τις πολιτικές που αφορούν τόσο την παράτυπη όσο και τη νόμιμη μετανάστευση, καθιστώντας το Κοινοβούλιο συννομοθέτη σε ίση βάση με το Συμβούλιο. Ωστόσο, σε περίπτωση αιφνίδιας εισροής υπηκόων τρίτων χωρών, τα προσωρινά μέτρα λαμβάνονται μόνο από το Συμβούλιο, μετά από διαβούλευση με το Κοινοβούλιο (άρθρο 78 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ).

Η Συνθήκη της Λισαβόνας κατέστησε, επίσης, σαφές ότι η ΕΕ έχει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη στον τομέα αυτόν, και ειδικότερα σε ό,τι αφορά τον αριθμό των μεταναστών που επιτρέπεται να εισέλθουν σε κράτος μέλος με σκοπό την αναζήτηση εργασίας (άρθρο 79 παράγραφος 5 ΣΛΕΕ). Τέλος, το Δικαστήριο της ΕΕ έχει πλέον πλήρη αρμοδιότητα στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου.

B. Πρόσφατες εξελίξεις στη χάραξη πολιτικής

1. Η «Συνολική Προσέγγιση της Μετανάστευσης και της Κινητικότητας»

Η «Συνολική προσέγγιση της Μετανάστευσης και της Κινητικότητας» (GAMM), η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή το 2011, καθορίζει ένα γενικό πλαίσιο για τις σχέσεις της ΕΕ με τις τρίτες χώρες σε ό,τι αφορά τη μετανάστευση. Η προσέγγιση αυτή στηρίζεται σε τέσσερις πυλώνες: νόμιμη μετανάστευση και κινητικότητα, παράτυπη μετανάστευση και εμπορία ανθρώπων και σωματεμπορία, διεθνή προστασία και πολιτική για το άσυλο, και μεγιστοποίηση του αντικτύπου της μετανάστευσης και της κινητικότητας στην ανάπτυξη. Τα θεμελιώδη δικαιώματα των μεταναστών συνιστούν οριζόντιο θέμα στην εν λόγω προσέγγιση.

2. Οι στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές του Ιουνίου 2014

Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης για τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (AFSJ), το οποίο εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2009 για να διαδεχθεί τα πολυετή προγράμματα του Τάμπερε (1999) και της Χάγης (2004), έληξε τον Δεκέμβριο του 2014 (βλ. δελτίο [4.2.1](#)). Το Μάρτιο του 2014, η Επιτροπή εξέδωσε νέα ανακοίνωση που περιλαμβάνει το όραμά της για ένα Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΧΕΑΔ), με τίτλο «[Μια ανοικτή και ασφαλή Ευρώπη: από τη θεωρία στην πράξη](#)». Σύμφωνα με το άρθρο 68 της ΣΛΕΕ, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθόρισε στη συνέχεια, στα συμπεράσματά του της 26ης και 27ης Ιουνίου 2014, τις «[στρατηγικές](#)

[κατευθυντήριες γραμμές](#) σχετικά με τον νομοθετικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό για τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» για την περίοδο 2014-2020. Δεν πρόκειται πλέον εδώ για ένα πρόγραμμα αλλά σαφώς για κατευθυντήριες γραμμές που επικεντρώνονται στον στόχο της μεταφοράς, εφαρμογής και εδραίωσης των ισχυόντων νομικών μέσων και μέτρων. Υπογραμμίζεται η ανάγκη να εφαρμοσθεί μια σφαιρική προσέγγιση για τη μετανάστευση, με την καλύτερη δυνατή χρήση της νόμιμης μετανάστευσης, παρέχοντας προστασία σε όσους τη χρειάζονται, καταπολεμώντας την παράτυπη μετανάστευση και προστατεύοντας αποτελεσματικά τα σύνορα.

3. Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση

Στις 13 Μαΐου 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το [Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση](#). Το πρόγραμμα δράσης προτείνει άμεσα μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης στη Μεσόγειο, καθώς και μέτρα που πρέπει να ληφθούν τα προσεχή έτη για την καλύτερη διαχείριση της μετανάστευσης από κάθε άποψη.

Σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση, η Επιτροπή προτείνει τον προσανατολισμό σε τέσσερις κατευθύνσεις:

- μείωση των κινήτρων για παράτυπη μετανάστευση·
- διαχείριση των συνόρων — διάσωση ζώων και διασφάλιση των εξωτερικών συνόρων·
- ανάπτυξη ισχυρότερης κοινής πολιτικής ασύλου· και
- εφαρμογή μιας νέας πολιτικής για τη νόμιμη μετανάστευση με τον εκσυγχρονισμό και την αναθεώρηση του καθεστώτος της «μπλε κάρτας», τον καθορισμό νέων προτεραιοτήτων στις πολιτικές ένταξης και τη βελτιστοποίηση των πλεονεκτημάτων της μεταναστευτικής πολιτικής για τα πρόσωπα και τις χώρες καταγωγής.

Στο πρόγραμμα δράσης διατυπώνεται επίσης η ιδέα δημιουργίας ευρωπαϊκών συστημάτων μετεγκατάστασης και επανεγκατάστασης (βλ. θεματολογικό δελτίο [4.2.2](#) για την πολιτική ασύλου), ανακοινώνεται η προσέγγιση των «κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης» (όπου οι σχετικοί οργανισμοί της ΕΕ εργάζονται επιτόπου με τα μεθοριακά κράτη μέλη για τον γρήγορο εντοπισμό, την καταγραφή και τη λήψη των δακτυλικών αποτυπωμάτων των εισερχόμενων μεταναστών) και προτείνεται μια πιθανή επιχείρηση στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (ΚΠΑΑ) στη Μεσόγειο για την εξάρθρωση των δικτύων παράνομης διακίνησης ανθρώπων και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και σωματεμπορίας (η οποία δρομολογήθηκε λίγο αργότερα με την ονομασία [EUNAVFOR MED — επιχείρηση Sophia](#)).

Στη βάση του προγράμματος αυτού, η Επιτροπή εξέδωσε στις 6 Απριλίου 2016 [ανακοίνωση](#) με τους προσανατολισμούς της όσον αφορά τη νόμιμη μετανάστευση, καθώς και το άσυλο. Περιγράφονται τέσσερις κύριοι άξονες όσον αφορά τις πολιτικές για τη νόμιμη μετανάστευση: αναθεώρηση της οδηγίας για την μπλε κάρτα, προσέλκυση καινοτόμων επιχειρηματιών στην Ένωση, διαμόρφωση ενός πιο συνεκτικού και αποτελεσματικού μοντέλου για τη διαχείριση της νόμιμης μετανάστευσης σε επίπεδο Ένωσης μέσω αξιολόγησης του ισχύοντος πλαισίου, και ενίσχυση της συνεργασίας με τις κυριότερες χώρες προέλευσης, προκειμένου να εξασφαλιστούν νόμιμες οδοί προς

την ΕΕ, ενώ παράλληλα να βελτιωθεί η επιστροφή των ατόμων εκείνων που δεν έχουν το δικαίωμα να παραμείνουν.

Τον Μάιο του 2018, η Επιτροπή εξέδωσε μια [έκθεση προόδου](#) σχετικά με την υλοποίηση του ευρωπαϊκού θεματολογίου για τη μετανάστευση, όπου εξετάζεται η πρόοδος που έχει επιτευχθεί και οι ελλείψεις στην υλοποίηση του προγράμματος δράσης.

Γ. Πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις

Από το 2008 έχουν εγκριθεί αρκετές σημαντικές οδηγίες που αφορούν τη μετανάστευση και ορισμένες έχουν αναθεωρηθεί. Η Επιτροπή πραγματοποιεί επί του παρόντος [έλεγχο καταλληλότητας](#) (αξιολόγηση REFIT) για την αξιολόγηση της ισχύουσας νομοθεσίας της ΕΕ για τη νόμιμη μετανάστευση, όπως περιγράφεται παρακάτω: τα πρώτα αποτελέσματα πρόκειται να δημοσιευτούν το 2018.

1. Νόμιμη μετανάστευση

Μετά τις δυσκολίες στη θέσπιση μιας γενικής διάταξης που θα κάλυπτε όλο το φάσμα της μετανάστευσης εργατικού δυναμικού στην Ένωση, η τρέχουσα προσέγγιση συνίσταται στην έγκριση τομεακής νομοθεσίας, ανά κατηγορία μεταναστών, προκειμένου να θεσπιστεί μια πολιτική νόμιμης μετανάστευσης σε επίπεδο Ένωσης.

Η [οδηγία 2009/50/ΕΚ](#), σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης, δημιούργησε τη λεγόμενη «μπλε κάρτα της ΕΕ», μια ταχεία διαδικασία για την έκδοση ειδικής άδειας παραμονής και εργασίας, με πιο ελκυστικές συνθήκες, ώστε οι υπήκοοι τρίτων χωρών να μπορούν να αναλαμβάνουν θέσεις απασχόλησης υψηλής ειδίκευσης στα κράτη μέλη. Η πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας δημοσιεύθηκε τον Μάιο του 2014 και εντόπιζε ορισμένες ελλείψεις. Τον Ιούνιο 2016, η Επιτροπή πρότεινε την αναθεώρηση του συστήματος, συμπεριλαμβάνοντας λιγότερο αυστηρά κριτήρια εισδοχής, ένα κατώτατο όριο μισθού/ελάχιστη διάρκεια της σύμβασης εργασίας, καλύτερες διατάξεις για την οικογενειακή επανένωση, και την κατάργηση των παράλληλων εθνικών καθεστώτων: οι εργασίες για την εν λόγω αναθεώρηση βρίσκονται σε εξέλιξη στο Κοινοβούλιο (η [έκθεση](#) της επιτροπής LIBE εγκρίθηκε στις 15 Ιουνίου 2017) και στο Συμβούλιο, μολονότι τον τελευταίο καιρό το Συμβούλιο δεν έχει σημειώσει πρόοδο, ιδίως όσον αφορά τη συμπερίληψη των δεξιοτήτων και την αναγνώριση της επαγγελματικής εμπειρίας που ισοδυναμεί με τα εκπαιδευτικά προσόντα.

Η οδηγία για την ενιαία άδεια ([2011/98/ΕΕ](#)) ορίζει μια κοινή απλουστευμένη διαδικασία για υπηκόους τρίτων χωρών που υποβάλλουν αίτηση για άδεια διαμονής και εργασίας σε κράτος μέλος, καθώς και μια κοινή σειρά δικαιωμάτων για τους νόμιμους μετανάστες. Η πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας αυτής έπρεπε να υποβληθεί έως τον Δεκέμβριο του 2016.

Η [οδηγία 2014/36/ΕΕ](#), η οποία εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο 2014, ορίζει τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εποχιακή εργασία. Οι διακινούμενοι εποχιακοί εργαζόμενοι μπορούν να παραμείνουν νόμιμα και προσωρινά στην Ένωση για ανώτατη περίοδο πέντε έως εννέα μηνών (ανάλογα με το κράτος μέλος) για να ασκήσουν δραστηριότητα που εξαρτάται από την εναλλαγή των εποχών, ενώ παράλληλα διατηρούν την κύρια κατοικία τους σε τρίτη

χώρα. Η οδηγία αποσαφηνίζει επίσης τα δικαιώματα που μπορούν να ασκήσουν οι εν λόγω διακινούμενοι εργαζόμενοι.

Η [οδηγία 2014/66/ΕΕ](#) σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταίρικής μετάθεσης εγκρίθηκε στις 15 Μαΐου 2014. Η εν λόγω οδηγία καθιστά ευκολότερη την εκ μέρους των επιχειρήσεων και πολυεθνικών εταιρειών προσωρινή μετάθεση των διευθυντικών στελεχών και των ειδικευμένων και ασκούμενων εργαζομένων τους στα υποκαταστήματα ή στις θυγατρικές τους που βρίσκονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η [οδηγία \(ΕΕ\) 2016/801](#) σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την έρευνα, τις σπουδές, την πρακτική άσκηση, την εθελοντική υπηρεσία, τις ανταλλαγές μαθητών ή τα εκπαιδευτικά προγράμματα και την απασχόληση των εσωτερικών άμισθων βοηθών (au pair) εγκρίθηκε στις 11 Μαΐου 2016 με υποχρέωση να έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών μέχρι τις 23 Μαΐου 2018. Αντικαθιστά τα προηγούμενα νομικά μέσα που κάλυπταν τους σπουδαστές και τους ερευνητές, διευρύνει το πεδίο και απλουστεύει την εφαρμογή τους.

Τέλος, το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν επί μακρόν στην Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να ρυθμίζεται από την οδηγία [2003/109/ΕΚ](#) του Συμβουλίου, όπως αυτή τροποποιήθηκε το 2011 για να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής της σε πρόσφυγες και άλλους δικαιούχους διεθνούς προστασίας. Οι τρέχουσες εργασίες για την [οδηγία περί επαγγελματικών προσόντων \(4.2.2\)](#) και την [οδηγία για την μπλε κάρτα](#) περιλαμβάνουν τις προτεινόμενες τροποποιήσεις στην οδηγία για τους επί μακρόν διαμένοντες.

2. Ένταξη

Η [οδηγία 2003/86/ΕΚ](#) του Συμβουλίου ρυθμίζει το δικαίωμα της οικογενειακής επανένωσης. Έχοντας υπόψη το συμπέρασμα στο οποίο κατέληγε η έκθεση εφαρμογής του 2008, ότι η οδηγία δεν εφαρμοζόταν πλήρως και ορθά στα κράτη μέλη, η Επιτροπή δημοσίευσε, τον Απρίλιο του 2014, μια [ανακοίνωση](#) με την οποία προσέφερε καθοδήγηση στα κράτη μέλη για τον τρόπο εφαρμογής της. Η τρέχουσα αξιολόγηση REFIT της Επιτροπής καλύπτει επίσης την οδηγία για την οικογενειακή επανένωση.

Η αρμοδιότητα της ΕΕ στο πεδίο της ένταξης είναι περιορισμένη. Τον Ιούλιο του 2011 η Επιτροπή ενέκρινε το [Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για την Ένταξη Υπηκόων Τρίτων Χωρών](#). Πιο πρόσφατα, τον Ιούνιο του 2016, η Επιτροπή παρουσίασε ένα [σχέδιο δράσης](#) που περιλαμβάνει πλαίσιο ενεργειών και συγκεκριμένες πρωτοβουλίες με σκοπό να υποστηριχθούν τα κράτη μέλη στις προσπάθειες ενσωμάτωσης των περίπου 20 εκατομμυρίων υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο έδαφος της Ένωσης. Στα υπάρχοντα μέσα περιλαμβάνονται το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τη Μετανάστευση (πρώην Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Ένταξη), η [Ιστοθέση για την Ένταξη](#), και το [Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ενσωμάτωσης](#) (έως το 2016 δίκτυο εθνικών σημείων επαφής για την ένταξη).

3. Παράτυπη μετανάστευση

Η ΕΕ έχει εγκρίνει δύο μείζονες νομοθετικές πράξεις για την καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης:

- Η λεγόμενη «δέσμη μέτρων για τους διακινητές παράνομων μεταναστών» περιλαμβάνει την [οδηγία 2002/90/EK](#) του Συμβουλίου, που διαμορφώνει έναν κοινό ορισμό του εγκλήματος της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής, και την [απόφαση πλαίσιο 2002/946/ΔΕΥ](#), που θεσπίζει ποινικές κυρώσεις για τη συμπεριφορά αυτή. Η εμπορία ανθρώπων ρυθμίζεται από την [Οδηγία 2011/36/ΕΕ](#) για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της. Η δέσμη αυτή συμπληρώνεται με την [οδηγία 2004/81/EK](#) του Συμβουλίου, που προβλέπει τη χορήγηση άδειας διαμονής στα θύματα εμπορίας ή παράνομης διακίνησης τα οποία συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές (αναφορικά με την εμπορία ανθρώπων, βλ. επίσης θεματολογικό δελτίο [4.2.6](#) για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις). Τον Μάιο 2015, η Επιτροπή ενέκρινε το [σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών \(2015-2020\)](#), και, σύμφωνα με αυτό, η Επιτροπή διεξήγαγε μια [αξιολόγηση της εφαρμογής του ισχύοντος νομικού πλαισίου](#), της οποίας προηγήθηκε μια [δημόσια διαβούλευση](#). Η Επιτροπή έκρινε ότι, εκείνη τη στιγμή, δεν υπήρχαν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία που να αποδεικνύουν την πραγματική και επανειλημμένη δίωξη ατόμων ή οργανισμών για ανθρωπιστική βοήθεια και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το νομικό πλαίσιο της ΕΕ σχετικά με το λαθρεμπόριο μεταναστών εξακολουθεί να είναι απαραίτητο στο σημερινό πλαίσιο. Επίσης, διαπίστωσε ότι η αναθεώρηση της δέσμης μέτρων για τους διακινητές δεν θα αποφέρει περισσότερη προστιθέμενη αξία από την αποτελεσματική και πλήρη εφαρμογή της, ενώ προέκυψε γενική συμφωνία σχετικά με το ότι μη νομοθετικά μέτρα για την υποστήριξη των αρχών των κρατών μελών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών ή άλλων ενδιαφερομένων, καθώς και η συνεργασία με τρίτες χώρες, θα μπορούσε να αποφέρει προστιθέμενη αξία. Το [ψήφισμα](#) του Κοινοβουλίου της 5ης Ιουλίου 2018 κάλεσε την Επιτροπή να αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη ώστε να αποφευχθεί η ποινικοποίηση της ανθρωπιστικής βοήθειας και πραγματοποιήθηκε [ακρόαση](#) για το θέμα αυτό τον Σεπτέμβριο του 2018.
- Η «οδηγία περί επιστροφής» ([2008/115/EK](#)) καθορίζει κοινά πρότυπα της ΕΕ, καθώς και διαδικασίες για την επιστροφή παρατύπως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Η πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της εγκρίθηκε τον Μάρτιο του 2014. Τον Σεπτέμβριο 2015 η Επιτροπή δημοσίευσε ένα [σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιστροφή](#) και τον Οκτώβριο του 2015 το Συμβούλιο ενέκρινε τα συμπεράσματά του για το μέλλον της πολιτικής για την επιστροφή. Τον Μάρτιο 2017, η Επιτροπή συμπλήρωσε το σχέδιο δράσης με μια [ανακοίνωση](#) σχετικά με «μια πιο αποτελεσματική πολιτική επιστροφής στην Ευρωπαϊκή Ένωση — ανανεωμένο σχέδιο δράσης» και μια [σύσταση](#) για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των επιστροφών. Τον Σεπτέμβριο 2017, δημοσίευσε το επικαιροποιημένο «[Εγχειρίδιο περί επιστροφής](#)», για την παροχή καθοδήγησης σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιστροφή. Επιπλέον, το 2016, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2016/1953](#) σχετικά με τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού ταξιδιωτικού εγγράφου για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Τον Σεπτέμβριο του 2018, η Επιτροπή πρότεινε μια [στοχευμένη επανεξέταση](#) της οδηγίας για την επιστροφή, μια

νέα διαδικασία στα σύνορα για τους αιτούντες άσυλο, σαφέστερες διαδικασίες και κανόνες για την πρόληψη καταχρήσεων, αποτελεσματικά προγράμματα οικειοθελούς επιστροφής που θα θεσπιστούν στα κράτη μέλη, και σαφέστερους κανόνες σχετικά με την κράτηση.

- Η [οδηγία 2009/52/EK](#) διευκρινίζει τις κυρώσεις και τα μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται στα κράτη μέλη κατά των εργοδοτών παράτυπα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Η πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας υποβλήθηκε στις 22 Μαΐου 2014.

Ταυτόχρονα, η ΕΕ διαπραγματεύεται και συνάπτει [συμφωνίες επανεισδοχής](#) με χώρες καταγωγής και διέλευσης με στόχο την επιστροφή των παράτυπων μεταναστών, και συνεργάζεται με αυτές τις χώρες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Οι λεγόμενες μικτές επιτροπές επανεισδοχής παρακολουθούν την εφαρμογή τους. Οι συμφωνίες αυτές συνδέονται με συμφωνίες διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων, οι οποίες αποσκοπούν στην παροχή των απαραίτητων κινήτρων για τις διαπραγματεύσεις επανεισδοχής στην ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα χωρίς να αυξηθεί η παράνομη μετανάστευση.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Μετά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας, το Κοινοβούλιο έχει εμπλακεί ενεργά, ως πλήρης συννομοθέτης, στην έγκριση νέας νομοθεσίας τόσο για την παράτυπη όσο και τη νόμιμη μετανάστευση.

Το Κοινοβούλιο έχει εγκρίνει πολλά ψηφίσματα πρωτοβουλίας για το θέμα της μετανάστευσης, και ειδικότερα το [ψήφισμα της 12ης Απριλίου 2016](#) σχετικά με την κατάσταση στην περιοχή της Μεσογείου και την ανάγκη για μια ολιστική προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά τη μετανάστευση, που αξιολογεί τις διάφορες προτεινόμενες πολιτικές, και καταρτίζει μια σειρά συστάσεων. Η έκθεση της επιτροπής LIBE που εγκρίθηκε στην ολομέλεια, συνοδεύταν από τις γνωμοδοτήσεις οκτώ άλλων επιτροπών του Κοινοβουλίου. Το ψήφισμα περιλαμβάνει τη θέση του Κοινοβουλίου επί όλων των σχετικών πολιτικών της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο και αποτελεί το σημείο αναφοράς του Κοινοβουλίου στον τομέα αυτό.

Διαβάστε περισσότερα για το θέμα αυτό:

- [Η μετανάστευση στην Ευρώπη](#)
- [Η μεταναστευτική κρίση στην Ευρώπη](#)
- [Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασύλου](#)

Marion Schmid-Drüner
05/2019

